

نام: نام خانوادگی: شعبه:	بسم الله الرحمن الرحيم آموزش و پرورش ناحیه یک کرمان دبیرستان هدی	نام درس: درس هشتم دبیر: ابراهیمی مدت امتحان:
۱	با ذکر دلیل مشخص کنید عبارات زیر درست هستند یا نادرست؟ عبارات نادرست را تصحیح نمایید. الف) در قیاس اقترانی، محمول نتیجه از مقدمه اول و موضوع نتیجه از مقدمه دوم به دست می‌آید. ب) اگر نتیجه‌ی قیاسی «بعضی الف ب است» باشد، هنگام سنجش شرایط اعتبار قیاس به موضوع و محمول آن نتیجه کاری نداریم. ج) قیاس «هر الف ب است، هر ج الف است، پس هر ب ج است» شکل اول قیاس اقترانی است.	۱/۵
۲	عبارت ذیل را با ذکر دلیل مناسب، کامل کنید: «هر ب ج است، هر الف د است» نمی‌تواند به‌عنوان مقدمات قیاس قرار گرفته و یک قیاس اقترانی را تشکیل دهد زیرا	۰/۵
۳	با تیک زدن در مربع‌های ترسیم‌شده، پاسخ مناسب برای جاخالی‌های ارائه‌شده را مشخص کنید: الف) اگر سور قضیه‌ای کلی باشد، دربرگیرنده‌ی ..... است. ب) اگر کیفیت قضیه‌ای سالبه باشد، دربرگیرنده‌ی ..... است. ج) موضوع و محمول در قضیه «فردوسی شاعر است» به ترتیب علامت ..... می‌گیرد. علامت مثبت - علامت منفی ☐ علامت منفی - علامت مثبت	۱/۵
۴	شرط اول برای نتیجه‌گیری صحیح از دو قضیه‌ی حملی چیست؟	۰/۵
۵	کدام گزینه در مورد قیاس اقترانی نادرست است؟ با ذکر دلیل توضیح دهید. الف) اجزای نتیجه در میان مقدمات پراکنده شده‌اند. ب) موضوع و محمول در یک مقدمه، قرین موضوع و محمول در مقدمه‌ی دیگر است. ج) از دو مقدمه حملی تشکیل شده است. د) در یک قیاس اقترانی معتبر، ضرورتاً یکی از مقدمه‌ها بایستی موجه و دیگری سالبه باشد.	۰/۵
۶	به نظر شما قیاس زیر چگونه قیاسی است؟ (از لحاظ صحیح و غیر صحیح بودن نتیجه - معتبر و نامعتبر بودن) همه‌ی مثلث‌ها شکل هستند، بعضی شکل‌ها ۴ ضلعی هستند، پس بعضی مثلث‌ها ۴ ضلعی هستند.	۱
۷	اگر جای مقدمه اول و دوم را در قیاس «هر الف ب است، هر ب ج است، پس هر الف ج است» جابجا کنیم چه شکلی به دست می‌آید؟ چرا؟	۱
۸	اعتبار یا عدم اعتبار قیاس‌های زیر را بسنجید: بعضی ب الف است هیچ ب ج نیست پس بعضی ب ج نیست هیچ ب الف نیست هر ب ج است پس هیچ الف ج نیست	۱
۹	دلیل نامعتبر بودن قیاس‌های زیر را بنویسید: الف) این کلمه «دستمال» است، دستمال در جیب جا می‌گیرد، پس این کلمه در جیب جا می‌گیرد. ب) هیچ انسانی سنگ نیست، بعضی سنگ‌ها تزئینی نیستند، پس بعضی انسان‌ها تزئینی نیستند. ج) «بعضی الف ب است، بعضی الف ج است، پس بعضی ب ج است» د) «هر ب الف است، هر ج ب است، پس بعضی الف ج نیست» ه) علی در رستوران است، رستوران پر از مشتری است، پس علی پر از مشتری است	۲/۵

پاسخ نامه

۱/۵	<p>۱ الف) نادرست، در قیاس اقترانی، موضوع نتیجه از مقدمه اول و محمول نتیجه از مقدمه دوم به دست می‌آید. (۰/۵)</p> <p>ب) درست، قضیه «بعضی الف ب است» یک موجه جزئی است. اگر سور قضیه جزئی و کیفیت آن موجه باشد، موضوع و محمولش علامت منفی می‌گیرند و هرگاه موضوع و محمول در نتیجه علامت منفی داشتند هنگام سنجش سه شرط اعتبار، به آن‌ها کاری نداریم. (یعنی نیازی به سنجش شرط سوم نیست) (۰/۵)</p> <p>ج) نادرست، این قیاس شکل چهارم است زیرا حد وسط در مقدمه اول موضوع و در مقدمه دوم محمول است. (۰/۵)</p>	۱
۰/۵	<p>۲ زیرا هیچ جزء مشترکی (حد وسط) در دو مقدمه وجود ندارد.</p>	۲
۱/۵	<p>۳ هر مورد ۰/۵ نمره</p> <p>الف) همه‌ی مصاریق موضوع (ب) همه‌ی مصاریق محمول (ج) علامت مثبت - علامت منفی</p>	۳
۰/۵	<p>۴ تکرار حد وسط از لحاظ لفظی و معنایی</p>	۴
۰/۵	<p>۵ گزینه د نادرست است. زیرا در یک قیاس معتبر، مقدمه‌ها می‌توانند هر دو موجه هم باشند، مانند: هر ب الف است، هر ج ب است پس برخی الف ج است. این قیاس معتبر است.</p>	۵
۱	<p>۶ همه‌ی مثلث‌ها⁺ شکل⁻ هستند، بعضی شکل‌ها⁻ ۴ ضلعی⁻ هستند، پس بعضی مثلث‌ها⁻ ۴ ضلعی⁻ هستند. شرط اول برای نتیجه‌گیری صحیح از دو مقدمه حملی، تکرار حد وسط است، با وجود این که حد وسط (شکل) از لحاظ لفظی و معنایی تکرار شده، اما نتیجه قیاس غیر صحیح است و به دلیل این که حد وسط در هر دو مقدمه علامت منفی گرفته، این قیاس نامعتبر است.</p>	۶
۱	<p>۷ قیاس داده شده شکل اول است از آنجایی که موضوع در نتیجه، مقدمه‌ی اول استدلال و محمول در نتیجه، مقدمه‌ی دوم استدلال را تعیین می‌کند لذا با جابجا کردن مقدمات، هم چنان شکل اول، شکل اول خواهد بود و تبدیل به شکل چهارم نمی‌شود. لازم به ذکر است که تعیین شکل اول و چهارم به تنهایی بر اساس مقدمات قیاس صورت نمی‌گیرد بلکه ذکر نتیجه در تعیین شکل اهمیت دارد. موضوع نتیجه در هر مقدمه ای بود آن مقدمه، مقدمه‌ی اول است و محمول نتیجه در هر مقدمه ای بود آن مقدمه، مقدمه دوم است..</p> <p style="text-align: center;"> </p>	۷
۱	<p>۸ بعضی ب الف است این قیاس معتبر است هر سه شرط را دارد (۰/۵)</p> <p>هیچ ب الف نیست این قیاس نامعتبر است. ج در نتیجه + ولی</p> <p>هیچ ب ج نیست</p> <p>هر ب ج⁻ است در مقدمه دوم علامت - دارد (۰/۵)</p> <p>پس بعضی ب ج نیست</p> <p>پس هیچ الف ج⁺ نیست</p>	۸
۲/۵	<p>۹ الف) منظور از دستمال در مقدمه اول لفظ دستمال است (جزئی است) و در مقدمه دوم مصداق خارجی دستمال (مفهومی کلی است) منظور گوینده است. حد وسط عیناً تکرار نشده، لذا مغالطه عدم تکرار حد وسط صورت گرفته است. (۰/۵)</p> <p>ب) فاقد شرط اول (هر دو مقدمه سالبه اند). (۰/۵)</p> <p>ج) هر دو مقدمه جزئی هستند. اگر هر دو مقدمه جزئی باشند در هر شکلی که باشد فاقد یکی از سه شرط اعتبار قیاس بوده و نامعتبر است. در این مثال نیز فاقد شرط ۲ بوده و حد وسط در هر دو مقدمه منفی است. (۰/۵)</p> <p>د) در این قیاس از دو مقدمه موجه، نتیجه سالبه گرفته شده، در حالی که اگر هر دو مقدمه موجه باشند نتیجه نیز موجه خواهد بود. (۰/۵)</p> <p>ه) حد وسط عیناً تکرار نشده است. در مقدمه اول (در رستوران). در مقدمه دوم (رستوران) است. (۰/۵)</p> <p>موفق باشید (جمعاً ۱۰ نمره)</p>	۹